

Kommentarer til synspunkter på forvaltningsmessige problemstillinger/tiltak som framkom i høringsrunden

Mange av høringsinstansene fokuserer på problemstillinger knyttet til praktiske tiltak som vegetasjonsskjøtsel, tilrettelegging, restaurering, informasjon etc. Fylkesmannens vurdering av innspill til en del problemstillinger som det har vært fokus på følger nedenfor.

Vegetasjonsskjøtsel

Gjenopptakelse av beiting på Vidarshovstranda-Prestegårdsstranda og i Flagstadelvdeltaet

Fylkesmannen konstaterer at mange av høringspartene uttrykker tilfredshet med at forslaget til forvaltningsplan gir signaler om økt fokus på vegetasjonsskjøtsel. Under høringen har det ikke framkommet motforestillinger til å tilrettelegge for gjenopptakelse av beiting innenfor to spesifikke arealer i Åkersvika. De som eksplisitt har kommentert tiltakene gir støtte til forslaget. Fordi en slik gjenopptakelse av beiting i disse strandnære arealene synes verdifullt av hensyn til naturfaglige interesser, særlig for rastende våtmarksfugler, vil Fylkesmannen anbefale at det arbeides videre med tanke på å realisere tiltaket. Arbeid med utforming av skjøtelsplaner er påbegynt.

Sektorvis skjøtsel etter rotasjonsprinsippet av vegetasjonssonen utenfor Vikingskipet

Hamar Olympiske Anlegg (HOA) / Hamar kommune har ved flere anledninger bedt om tillatelse til noe vegetasjonsrydding/tynning i buffersonen utenfor Vikingskipet. Hensikten er å synliggjøre Vikingskipet som signalbygg noe bedre. Hamar kommune har laget en helhetlig plan for sektorvis vegetasjonsskjøtsel etter rotasjonsprinsippet for den del av buffersonen tilsvarende Vikingskipets lengde. Denne var innarbeidet i forvaltningsplanforslaget. NOF avd. Hedmark «støtter ikke denne undergravingen av et naturvernområde av estetiske hensyn».

Fylkesmannen er innstilt på å kunne tillate en hensynsfull vegetasjonsskjøtsel i henhold til ovennevnte plan. I denne vurderingen er det lagt vekt på at det til enhver tid vil være en minstehøyde på vegetasjonen tilsvarende høyden opp til takets begynnelse og at innsyn til bygget begrenses til å ivareta to siktlinjer. Dette betyr at en vesentlig andel av de 9 sektorene til enhver tid har god vegetasjonshøyde. Den primære funksjonen som buffersone synes derfor å bli opprettholdt gjennom planen. Siden denne vegetasjonsskjøtelsen tillates gjennomført av hensyn til HOAs interesser, og ikke av hensyn til opprettholdelse av verneformålet, er det tiltakshaver (HOA/Hamar kommune) som må bekoste og gjennomføre tiltaket.

Skjøtsel av hensyn til særlig verdifulle kulturminner

Hedmark fylkeskommune som kulturminnemyndighet har anmodet om at det utarbeides skjøtelsplaner for de viktigste kulturminneområdene i Åkersvika, som Elvsholmen, nausttufta og Kråkholmen. Det bes også om at selve driften av skjøtelsarbeidet ikke må omsøkes for hvert tiltak.

Fylkesmannen vil påpeke at det er knyttet viktige botaniske og vegetasjonsmessige verdier til mange delområder og enkeltlokaliteter innenfor Åkersvika naturreservat, eksempelvis forekomster av rødlistede arter. Søknadsprosedyrer for slike vegetasjonsinngrep vil sikre at hogst og skjøtsel kan planlegges og gjennomføres uten at viktige botaniske interesser blir berørt. Fylkesmannen er innstilt på å finne rimelige løsninger for konkrete behov og planer. I denne sammenhengen vil en bemerke at

som en del av det videre arbeidet med forvaltningsplanen tas sikte på å utarbeide skjøtelsesplaner for de tre viktige kulturminneområdene Elvsholmen, nausttufta og Kråkholtene i nært samarbeid med Hedmark fylkeskommune. Tillatelse til tiltak som er i samsvar med disse skjøtelsesplanene kan påregnes gitt. Det er aktuelt å skulle gi flerårige tillatelser. Siden denne vegetasjonskjøtelsen tillates gjennomført av hensyn til kulturminneinteressene, og ikke av hensyn til opprettholdelse av verneformålet, er det kulturminnemyndighetene som må bekoste og gjennomføre tiltaket.

Gjøre vegetasjonsbeltet mellom Åkersvika og bebyggelsen i Ottestad mer transparent

Stange kommune ønsker at en ved aktiv skjøtsel åpner opp vegetasjonen i en relativ stor del av lauvskogbufferonen mellom Åkersvika og Åkershaganområdet for å sikre utsyn og gode solforhold for den nederste bebyggelsen i Ottestad.

Fylkesmannen vil understreke at den naturlige vegetasjonen som omgir våtmarksområdet er en naturlig del av våtmarksbiotopen Åkersvika som omfatter arealer langs gradienten fra åpent vann til fastmark. Åkersvika naturreservat er inneklemt mellom bebyggelse og utfyllingsområder, veier og jernbaner. Kantvegetasjonen har derfor en viktig funksjon som buffersone i forhold til støy og annen forstyrrelse. Lauvskogbeltet mellom Åkersvika og bebyggelsen i Ottestad har også stor betydning som landskapselement og som leveområder for planter og dyr som er knyttet til rike lauvskoger. I den praktiske forvaltningen har det vært en overordnet målsetting for Fylkesmannen å la denne vegetasjonssonen være mest mulig urørt og la vegetasjonen utvikle seg mest mulig fritt. Fylkesmannen vil på bakgrunn av ovenstående frarå at det gjennomføres en omfattende vegetasjonsrydding i lauvskogsonen nord for bebyggelsen i Ottestad slik Stange kommune foreslår.

Vann- og våtmarksforvaltning

Gjenåpning av vannløp i Flagstadelvdeltaet

Under høringen har det ikke framkommet motforestillinger mot forslaget om å gjenåpne et vestlig sideløp av Flagstadelva for å spre elvevannet noe. Høringspartene som har uttalt seg spesifikt til dette forslaget til tiltak har alle stilt seg positive. Etter Fylkesmannens oppfatning vil en gjenåpning kunne gjennomføres slik at en større vannstrøm enn i dag følger et mer vestlig sideløp og dermed kunne overrisle større deler av deltaområdet. Dette vil medføre mer vann i en større del av deltaområdet og dermed kunne gi gunstigere beitebetingelser for rastende våtmarksfugler i perioder med lav vannstand om våren. Fylkesmannen tilrår derfor at det arbeides videre med å realisere tiltaket som en del av anleggsarbeidet for E6.

Gjenåpning av Svartelvas løp mellom Buholmen og Ottestad (Kåterud)

Gjennom de faglige undersøkelsene som ble gjennomført i 2014 ble det framsatt forslag om å gjenåpne vannpassasjen mellom Buholmen og Ottestadlandet som et bidrag til å tilbakeføre Svartelvdeltaet til opprinnelig vannsystem. Fylkesmannen har vurdert en gjenåpning av den aktuelle vannpassasjen til å være et bidrag til å tilbakeføre deltaet til det opprinnelige, spre vannstrømmen i deltaet og dermed medføre økning i vanddekket areal over året og dermed øke produksjonen av bunndyr. Dette igjen vil kunne bedre beitebetingelsene for rastende våtmarksfugler. For de omfattende fiskevandringene gjennom Åkersvika vurderes dette til å være et positivt tiltak.

Fra det ornitologiske miljøet er det uttrykt frykt for at gjenåpning av vannløpet vil medføre at næringsrikt slam blir vasket ut av deltaområdet og ført ut i de ytre delene av vika slik at forholdene for næringsøkende våtmarksfugl blir forringet. Effektene på vannstrømningen og

sedimentasjonsforhold ved en eventuell gjenåpning er derfor vurdert av fagkompetanse på feltet. Konsulentens konklusjon er at en gjenåpning av vannløpet, forutsatt at bunnen i gjennomløpet har riktig høyde, vil kunne medføre at det lokalt i Svartelvdeltaet vil bli fuktigere forhold. Det påpekes imidlertid at det er vannstanden i Mjøsa som har størst betydning for sedimentasjonen i deltaet; at spredningen av finkornete sedimenter skjer først i særlig grad når Mjøsa er oppfylt. En gjenåpning av vannpassasjen vurderes til ikke å ha noen effekt på spredningen av sedimenter i hovedbassenget mellom E6 og Stangebrua.

Med bakgrunn i ovenstående vil Fylkesmannen anbefale at vannløpet mellom Ottestadlandet og Buholmen gjenåpnes som en del av anleggsarbeidet for ny firefelts E6. Det forutsettes imidlertid at høyden på bunnen i gjennomløpet legges på et nivå slik at oppholdstiden av vann i Svartelvdeltaet opprettholdes (kalkulert bevisst høyde). Videre forutsettes det at sedimentasjonsprosessen i området overvåkes i tida etter gjenåpning.

Gjenåpne Frognerbekkens utløp ved Hjellum/anlegg av vannspeil

NOF avd. Hedmark foreslår å gjenåpne utløpet av bekken fra Frognertjernet i Åkersvika ved Hjellum, samt anlegge en demning ved utløpet for å skape et vannspeil med fast vannstand. Fylkesmannen synes forslaget er interessant. Bekken fra Frognertjernet ble lagt i lukket system for mange år siden. Gjenåpning av utløpsstrekningen vil være et lite bidrag til å tilbakeføre Svartelvdeltaet til det opprinnelige vannsystemet. Det er naturlig å se eventuelt anlegg av et vannspeil ved bekkeutløpet sammen med eventuell restaurering/omforming av de eksisterende gamle fiskedammene som ligger i nærheten, se nedenfor. Etablering av to vannspeil med fast vannstand vil kunne bli verdifulle hekkebiotoper for enkelte våtmarksfuglarter og utgjøre viktige leveområder for annet biologisk mangfold. Fylkesmannen vil tilrå at det arbeides videre med sikte på å realisere tiltaket.

Forming av gamle fiskedammer ved Hjellum til dam/tjern for biologisk mangfold

Fylkesmannen konstaterer at det ikke har framkommet motforestillinger til å omforme det gamle fiskedamanlegget ved Hjellum til dammer for biologisk mangfold. Bakgrunnen for Fylkesmannens forslag er at restaurering av dette damsystemet vurderes til å gjøre denne naturtypen og økosystemet i Åkersvika som helhet mer robust. Dammene er levested for en rødlistet art og kan bidra til erstatning for dammer og vannareal som bygges ned av E6. Dammene må graves om for å gi en mer naturlig utforming og for å oppnå større verdi som dammer for biologisk mangfold. Dammene ligger i et område som sett i litt større skala har flere dammer. Det er bra landskapsøkologisk sett fordi planter, insekter og dyr som er knyttet til dammer da har flere potensielle levesteder innenfor sin «aksjonsradius». På sikt kan dammene bli levested for amfibier og insekter og bidra til økt biologisk verdi. Fylkesmannen vil tilrå at en slik omforming av damsystemet gjennomføres. Omgraving av dammene kan trolig skje i forbindelse med anleggsarbeidet for E6.

Gjennomføre restaurering/skape våtmark på 3 lokaliteter (Ridabu, Åker stasjon, påkjøringsrampe)

I verneforslaget er 3 delområder som i dag ikke har naturverdier som kvalifiserer for vern som naturreservat innlemmet (Ridabu vest for Stranda, areal ved Åker stasjon/Åkergård og påkjøringsrampeareal til riksveg 25 som skal fjernes). Bakgrunnen for forslaget er at ved restaureringstiltak som kan gjennomføres i forbindelse med anleggsarbeidet for E6 kan viktige naturverdier bli gjenskapt eller anlagt og dermed være et viktig bidrag til å kompensere for våtmarksareal som går tapt ved E6-framføringen. Fylkesmannen har merket seg at det ikke har

framkommet vesentlige motforestillinger mot planene under høringen. Berørte grunneiere (Hamar kommune og Statsbygg) har imidlertid påpekt en del forutsetninger som må være på plass for å akseptere gjennomføringen av tiltaket. Asplan Viak AS har utarbeidet skisser til landskapsforming av de tre delområdene. Fylkesmannen vil tilrå at det arbeides videre for at tiltakene kan gjennomføres i forbindelse med anleggsarbeidet for E6.

Anlegg av vannstandsmanøvrerende terskel/terskler

Anlegg av én eller flere vannstandsmanøvrerende terskler har i lang tid vært et sentralt tema i forvaltningen av Åkersvika naturreservat. Konkret har det vært utredet muligheten for anlegg av en terskel ved Stangebrua. Ideen er at en slik terskel vil kunne sikre en minimumsvannstand i hovedbassenget i den sentrale trekkperioden i april-mai, forutsatt anlagt i riktig høyde og konstruert slik at negative effekter på andre naturverdier minimaliseres. Tiltaket vil kunne gi gunstigere beitebetingelser for rastende våtmarksfugler i perioder med lav vannstand. Anlegg av en fast terskel ved Stangebrua vil kunne medføre negative effekter på andre naturverdier, spesielt fisk. Det vises i den forbindelse til tidligere utredninger om problemstillingen.

Konsekvensene av etablering av terskler ble klargjort gjennom fagutredningene for ulike naturtema som ble ferdigstilt i 2014. Utrederne ble utfordret og har drøftet effekten av terskler for sitt fagområde. Terskler anses som negativt for 5 temaer (vegetasjon, fisk, vannkjemi, planteplankton, sedimenter) og positivt for 2 temaer (våtmarksfugl, bunndyr). Alle fagrapportene er kritiske til etablering av terskel ved dagens bru over Svartelva. På bakgrunn av mulige negative konsekvenser for andre naturverdier enn fugl kan Fylkesmannen ikke tilrå at det anlegges en terskel ved Stangebrua. Dersom andre avbøtende og kompensierende tiltak som gjennomføres som et resultat av E6-utbyggingen ikke synes å få de tilskattede effekter, er imidlertid Fylkesmannen innstilt på å kunne vurdere dette på nytt. I denne sammenhengen vil en nevne at BaneNOR planlegger framføring av ny tospors bane inn mot Hamar. Denne må nødvendigvis også krysse Åkersvika. Foreløpig er det uklart om denne vil krysse vika i bru eller på fylling. I denne planprosessen er det viktig for Fylkesmannen å forsøke å sikre at våtmarksområdene innenfor ikke blir enda tørrere. Spørsmålet om terskler, trau/bueterskler etc. kan derfor bli aktualisert igjen på bakgrunn av BaneNOR planer.

Anlegg av øyer, «trau»/bueterskler, sittposter. Heve/forsterke eksisterende øyer

Fra ornitologisk hold er det framsatt ønske om å forsterke/heve eksisterende øyer/holmer i dette delområdet, samt sette opp noen sittposter for fugl. Bakgrunnen er å gjøre øyene sikrere som hekke- og oppholdssteder i forhold til vannstandsendringer, samt gjøre området mer variert biotopmessig.

Ut fra antatt behov for jevnlig vedlikehold og kostnader forbundet med dette er Fylkesmannen skeptisk til anlegg av tekniske innretninger i våtmarksområdene i form av bueterskler / «trau». Det anses også som uheldig å skulle gjennomføre nye tekniske inngrep i delområder som har relativt få tekniske anlegg/innretninger. Fylkesmannen er imidlertid åpen for å utrede mulighetene for forsterking/heving av eksisterende øyer og holmer og er i utgangspunktet positiv til å sette opp et fåtall sittposter (stolper) for fugl.

Flomforebyggende tiltak i Flagstadelva

Hamar kommune understreker at forvaltningsplanen ikke må være til hinder for at grunneiere kan foreta nødvendige flomsikringsarbeider innenfor gjeldende regelverk. Det vises til at det i det foreslåtte utvidelsesområdet Flagstadelva nord har elva bygd opp elvsør etter flomsituasjoner og at

det med jevne mellomrom er nødvendig å ta ut slike masser for å hindre oversvømmelse og utgraving av nedenforliggende jordbruksarealer. Det oppfattes som unødvendig byråkratisk å innføre et ytterligere søknadsregime for å fjerne elvsør.

Området Flagstadelva nord er tilrådd innlemmet i naturreservatet blant annet på grunn av ønsket om å innlemme en større del av den meanderende elvestrekningen. Meanderende elvestrekninger er blitt en sjelden og truet naturtype i Norge, spesielt i innlandet. Det forvaltningsmessige utgangspunktet er derfor at elva med kantsoner skal utvikle seg fritt med så liten grad av menneskelig påvirkning som mulig. Fylkesmannen har forståelse for frykten for at elva i flomsituasjoner skal trenge inn på tilgrensende dyrket mark utenfor naturreservatet. Spesielt kan en se at problemstillingen er aktuell i den krappe elvesvingen rett sør for Vienkrysset. Dersom elva bryter igjennom på dette punktet kan det forårsake oversvømmelse og utgraving av dyrket mark. Problemet er trolig forsterket ved at Flagstadelva nord for Vienkrysset over tid i stor grad er kanalisert til rette strekninger. Dette har medført økt vannhastighet og dermed økt faren for graving/sedimentasjon der meandersystemet begynner sør for Vienkrysset.

Fylkesmannen som forvaltningsmyndighet for verneforskriften vil nøye vurdere eventuelle anmodninger om å gjennomføre konkrete forebyggende tiltak dersom en trusselsituasjon oppstår. Tillatelse til større forbygningsarbeider og omfattende masseuttak/-forflytninger kan ikke påregnes gitt. Fylkesmannen er imidlertid innstilt på å kunne være imøtekommende overfor mindre omfattende sikringstiltak som forsterking av elvebredden, plastring etc, dersom situasjonen vurderes som truende i forhold til viktige jordbruksinteresser.

Tilrettelegging for friluftsliv

Stiframføring mellom Ottestad og Ridabu via Kråkholmene, videre via nausttufta

I forslaget til forvaltningsplan er det innarbeidet en enkel tursti, lagt hensynsfullt i forhold til naturverdiene og kulturminneinteressene, over Kråkholmene slik at det blir forbindelse mellom Ottestadstien og Ridabu. Prosjektet er en integrert del av E6-prosjekteringen. Passeringen av Svartelva skal skje ved at det henges på en enkel bru under E6 på østsiden. Denne stiforbindelsen er også innarbeidet i en helhetlig plan for turstier/turveger i Åkersvikaområdet som er utarbeidet av Hamar og Stange kommuner.

Under høringen har det ikke framkommet motforestillinger mot etableringen av denne stiforbindelsen mellom de to befolkningskonsentrasjonene. Flere av høringspartene støtter eksplisitt forslaget. Etter Fylkesmannens oppfatning er det mulig å etablere en enkel turstiforbindelse over Kråkholmene uten at det kommer i konflikt med viktige natur- og kulturverdier. Fylkesmannen tilrår at det arbeidet med å få etablert denne stiforbindelsen videreføres.

Stiforbindelse mellom Ulvstuodden og stien nevnt ovenfor

I forvaltningsplanforslaget er det innarbeidet etablering av en enkel tursti fra besøkpunktet Ulvstuodden med fugletårnet vestover på eiendommen Kåterud nedre fram til Kråkholmene og dermed sammenknytning med stiforbindelsen nevnt ovenfor. NOF avd. Hedmark frarår sterkt at denne stien legges på den smale demningen mellom dammene og deltaområdet da dette vil kunne virke forstyrrende på fugl i de to våtmarksbiotopene. Fylkesmannen har forståelse for dette

synspunktet. Fylkesmannen tilrår derfor at stiforbindelsen etableres, men at den i starten følger Kjonerudveien og deretter følger jordekanten i bakkant av kantsonen mot deltaområdet fram til E6.

Stitilknytning fra Elvsholmen til gang- og sykkelveg langs riksveg 25

På Elvsholmen er det oppført et fugletårn. I forslaget til forvaltningsplan er det nevnt mulighetene til å utvikle dette området noe som besøkspunkt/informasjonspunkt. Det er naturlig å skulle samarbeide med kulturmyndighetene om dette med bakgrunn i de viktige kulturminneinteresser som finnes i området. Det er framsatt forslag om å etablere en turstiforbindelse fra Elvsholmen til gang- og sykkelveg langs riksveg 25. Flere høringsparter støtter forslaget om å utvikle Elvsholmen til et informasjonspunkt og gjøre området bedre tilgjengelig for publikum. Fylkesmannen tilrår at forslaget om å etablere turstiforbindelse til ny gang- og sykkelveg langs riksveg 25 videreføres.

Stiframføring på Disen vest for Flagstadelva

Hamar kommune ønsker etablert sti på vestsiden av Flagstadelva nord for riksveg 25. Den anses som viktig for å koble tursti på Børstadoområdet til turveg langs Mjøsa. Det foreligger ikke forslag til nøyaktig trasevalg for denne stien. Den vil måtte ligge i grensesonen til naturreservatet. Primært ønsker Fylkesmannen at stiforbindelsen etableres mellom reservatgrensa og bebyggelsen på Disen. En er imidlertid villig til å vurdere å gi tillatelse til slik framføring dersom stien legges oppe på toppen av skråningen mot elva, ikke nede ved elvekanten. I denne sammenhengen vil imidlertid Fylkesmannen nevne at en har merket seg den lokale motstanden mot denne stietableringen.

Stiframføring på Vidarshovstranda/Prestegårdsstranda opp mot Rørosbanen

I forvaltningsforslaget er det innarbeidet mulighet til å etablere en enkel, ikke opparbeidet tursti i dette området, forutsatt lokalisert helt øverst inn mot Rørosbanen. Det er imidlertid ikke lagt inn kryssing av Finsalbekken og jernbanen i vest i forslaget. Manglende forbindelse til Ridabu og Åker gjør at en eventuell tursti blir å betrakte som en lokal turstimulighet, først og fremst for beboerne på Hjellum tettsted. Stitraseen er innarbeidet i Hamar og Stange kommunes helhetlige plan for turstimuligheter i Åkersvikaområdet, utarbeidet som innspill til verneplan- og forvaltningsplanprosessen. Fylkesmannen finner å kunne akseptere at en slik sti etableres, forutsatt at den legges helt inntil jernbanen og har svært beskjeden opparbeidingsgrad.

Etablere 2 besøkspunkter i Ottestad med utsikt til vannet

Fylkesmannen vil frarå at det åpnes opp for omfattende hogst/skjøtsel i vegetasjonsbeltet mellom våtmarksområdet og bebyggelsen i nordre Ottestad for å gi bedre utsikts- og solforhold, slik det er nedfelt i Stange kommunes uttalelse til verneforslaget/forvaltningsplanen. Dette har bakgrunn i at sonen fungerer som en effektiv buffer mellom våtmarksarealene og bebygde/befolkningstette områder og bidrar til å sikre viktige naturverdier som er knyttet til lauvskogsonen. Fylkesmannen foreslår imidlertid å kunne holde åpne 2 strandnære arealer med utsyn mot vannet og utvikle disse som attraktive turmål og informasjonspunkter. Det gamle bryggeanlegget til Åkershagan og arealet nedenfor IBM synes mest aktuelle, jf. forslaget til forvaltningsplan. Fylkesmannen mener at dette vil kunne bli attraktive besøkspunkter for friluftsliv og naturopplevelse om sommeren, ikke minst som nærturområde for en voksende befolkning i Ottestadområdet, uten at det går på bekostning av viktige naturverdier. I denne sammenheng vil Fylkesmannen påpeke at verneforskriften ikke er til hinder for bading.

Stange kommune påpeker generelt at beboerne i Ottestad bør sikres god tilgang til Mjøsa og deltaområdet. Spesielt vises til at bryggeanleggsområdet på Åkershagan rustes opp og reetableres som nærmiljøressurs. Fylkesmannen tilrår at forvaltningsplanens forslag om å etablere 2 vann-nære og attraktive besøkpunkter ned til Åkersvika i Ottestad videreføres.

Informasjon

Etablere informasjonspunkter Åker gård, Stranda, Elvsholmen, Tyvholmen, tårnet ved Vikingskipet

Det er satt opp enkel plakatinformasjon om Åkersvika naturreservat på strategiske steder i og rundt naturreservatet. I lys av en stadig økende befolkning i Hamar- og Ottestadområdet ser Fylkesmannen viktigheten av å kunne øke informasjonsinnsatsen om naturreservatet. Et bidrag til dette kan være å utvikle noen besøkpunkter, jf. forslaget til forvaltningsplan. En tenker seg her kortfattet og smakfull uteinformasjon om natur- og kulturverdier, kombinert med enkel tilrettelegging, f.eks. i form av sittebenker. Flere høringsparter støtter forslaget om en økt innsats på informasjonsarbeidet knyttet til Åkersvika. På bakgrunn av ovenstående vil derfor Fylkesmannen tilrå at det arbeides videre med å utvikle noen besøkpunkter. Konkret foreslås Åker gård, Stranda, Elvsholmen, Tyvholmen og tårnet ved Vikingskipet. Dette er alle plasser som besøkes en del allerede og hvor etablering av enkel informasjon ikke synes å ville komme i konflikt med naturverdier som vernet er ment å ivareta. Nøyaktig plassering og utforming må drøftes med berørte parter, herunder grunneierne, og nødvendige tillatelser innhentes.